

D ů v o d y:

Rozsudkem krajského soudu v Olomouci uznáni byli obžalovaní vinnými jednak přečinem podle §u 279 tr. zák., jednak přestupkem podle §u 314 tr. zák., jehož se dopustili tím, že dne 28. srpna 1920 v U. výrokem: U. dürfe nicht abgeführt werden, eher lassen wir uns alle erschiessen, bevor wir ihn einsperren lassen« proti četnickým strážmistrům Ulrichu P-ovi a Rudolfu Ž-ovi, když konali svou službu, více lidí ku zprotivení se vybízeli a zároveň, že, nedopustivše se urážky §u 312 tr. zák., jiným způsobem v jich službu se míchali, by výkonu této služby, t. j. odvedení zatčeného U-a překáželi.

Přisvědčiti jest zmateční stížnosti, že rozsudek neprávem ve výroku stěžovatelů spatřuje jak skutkovou podstatu §u 279 tr. zák., tak i §u 314 tr. zák. Jednočinný sběh těchto dvou trestných činů není myslitelným, vždyť ve výzvě k odporu dle §u 279 tr. zák. spočívá i vměšování se do úředního jednání a jest proto skutková povaha tohoto menšího deliktu vyčerpána odsouzením pro přečin §u 279 tr. zák.

Čís. 1371.

Zavinění výpravčího úředníka na srážce, ježto nevyrozuměl mužstvo nákladního vlaku, že bude ve stanici předjížděti osobní vlak.

Zavinění vlakvedoucího, opustil-li stanici, nemaje k tomu svolení dopravního úředníka.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1923, Kr I 931/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 20. března 1922, pokud jím byli obžalovaní Václav R. a Josef V. sprostěni dle §u 258 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle §u 335 a 337 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézajícímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost jest odůvodněnou, pokud, dovolávajíc se zmatku dle §u 281 čís. 9 a), b) tr. ř., napadá výrok, osvobozující Václava R-a a Josefa V-a od obžaloby pro přečin dle §§ 335 a 337 tr. zák., vytkajíc, že výrokem tím byl porušen (nesprávně užit) zákon trestní v tom směru, zda opomenutí, kladené za vinu obžalovaným R-ovi a V-ovi, zakládá skutkovou povahu přečinu dle §§ 335 a 337 tr. zák. Nalézací soud ohledně obžalovaného R-a zjišťuje, že jako službu konající dopravní úředník jednal proti předpisům instrukce XIX. čl. 129 (5) posl. odst. čl. 144 (7) a čl. 150 (8) tím, že nevyrozuměl o změně koleje výhybkáře v stavidle (bradle) na straně výjezdu proti Přelouči, dále ihned po příjezdu nákladního vlaku č. 388 ústně ani vlakvedoucího ani strojvůdce tohoto vlaku ani oba výhybkáře a staničního dělníka o tom, že bude

v Kladrubech předjížděti osobní vlak č. 314. V tom nespátřuje soud opomenutí ve smyslu §§ 335, 337 tr. zák. proto, že mezičasí mezi příjezdem vlaku č. 388 a okamžikem srážky obou vlaků bylo tak malým, že obžalovaný R. měl k udělení rozkazu pro volnou cestu vlaku č. 314 času nejvýše 4—5 minut, že rozkazy ty zabraly mu skutečně tuto zmíněnou dobu, takže nezbývalo mu naprosto času ještě k tomu, by mohl vyrozuměti mužstvo vlaku č. 388 o tom, že nesmí stanici opustiti, že, kdyby s těmito přípravami pro příjezd osobního vlaku č. 314 posečkal až do doby, kdy vyrozumí mužstvo vlaku č. 388 o příjezdu vlaku č. 314 a ostatní staniční zřízence, byl by musil osobní vlak č. 314 zastaviti a tím by byl jednal zase proti předpisům čl. 145, 147 XIX. instr., které praví, že každý zřízenec jest povinen podle možnosti všeliké zpoždění vlaků jakožto dopravě nebezpečné zabraňovati a zameziti, že tedy, konaje jednu povinnost, nemohl konati druhou a že konečně nemohl nikterak tušiti, že personál vlaku č. 388 jest tak špatný a nevyzvičený, by odejel ze stanice bez svolení výpravčího úředníka. Soud prvé stolice není v právu. Předpisy pro dopravní službu čelí k tomu, by nebezpečí, spojené s provozem železnic, bylo zamezeno neb alespoň na nejmenší míru sníženo. Žádají proto poslušnost a přesné zachovávání na onom zřízenci, jehož činnosti se ten který bod jejich dotýká; nelze ponechati na vůli tomu kterému zřízenci, by předpis, jeho se dotýkající a proň závazný, zachoval anebo nezachoval, dle toho, zda nemá či má za to, že nebezpečí pro lidskou bezpečnost nenastane pro bdělost a opatrnost jiných zřízenců. Že nebezpečí jest zvlášť velikým při abnormální situaci dopravní, jaká byla v tomto případě, jest na bíledni. Obsahuje proto instrukce XIX. pro službu dopravní pro případ ten celou řadu předpisů ve člancích 119, 129, 120 (1), 131, 136, 147 (7), 145 (1), 150 (8), jež ve výpisu jsou uvedeny také v instrukci pro vlakové mužstvo. Jest samozřejmo, že instrukce předpokládá, že veškerý personál je zkoušeným a vyzvičeným. Přes to instrukce nepovoluje, by výpravčí úředník se spoléhal v případech těch na obezřelost a opatrnost druhého zřízence, nařizujíc právě ve snaze, čeliti každému nedorozumění, nedbalosti nebo liknavosti a nebezpečí z toho vznikajícímu, by byli vyrozuměni všichni zřízenci o dopravní situaci zvlášť. Obžalovaný podle svého doznání věděl, co mu v tomto směru podle předpisu náleželo, a nemůže se tedy hájiti tím, že nemohl tušiti, že personál nákladního vlaku jest tak nevyzvičeným, že odjede bez jeho svolení. Jednal proto, spoléhaje se na personál nákladního vlaku, proti předpisům shora naznačeným, ač z nich věděl a mohl věděti, že jsou vydány ku zamezení nebezpečí pro lidskou bezpečnost, neosvědčil obezřelosti a opatrnosti, k níž dle služby své a platných pro něho předpisů byl osobně zavázán, a jednal tím, pokud se objektivní stránky týče, nedbale. Neprávem dovolává se nalézací soud k omluvě nedbalostí té předpisů čl. 145, 147 instr. XIX. Předpisy ty žádají na zřízenci, by podle možnosti každé zpoždění vlaků zabraňoval a zamezil. Jest samozřejmo a vysvítá jasně ze slov: »podle možnosti«, že se to nesmí státi na újmu právního statku, jakým jest bezpečnost lidská, chráněného i trestným zákonem i předpisy instrukce samé. Přednější musí býti povinnost zajistiti bezpečnost dopravovaných

osob než urychlení dopravního provozu. Nezbývalo-li tedy obžalovanému R-ovi času, by mohl vyrozumět alespoň mužstvo nákladního vlaku ihned po příjezdu buď ústně nebo prostřednictvím staničního sluhu nebo jiného zřízence o nařízeném předjetí osobního vlaku, bylo jeho povinností, by osobní vlak zastavil ještě před vjezdem do stanice Kladrubské a tím srážce zabránil. Neučiniv tak, jednal objektivně nedbale a jest zodpovědným za následky, z nedbalosti nastalé, ve smyslu §§ 335, 337 tr. zák. Na tom ničeho nemůže změnit okolnost, soudem zjištěná, že obžalovaný konal v osudné noci již druhou službu noční. Neboť ani obžalovaný netvrdí, ani soud první stolice nezjišťuje, že byl tělesně a duševně vyčerpán tak, že by službu nemohl řádně vykonávat, nehledě k tomu, že dle spisů disciplinárních, jež byly při hlavním přelíčení přečteny, druhou noční službu jen na své výslovné přání konal, aby měl po službě déle prázdno, a tedy vyčerpání sám zavinil. Nemůže tedy z této příčiny býti řeči o nějakém důvodu, trestnost jeho vylučujícím. Co se týče obžalovaného V-a, soud nalézací sice zjišťuje, že obžalovaný jednal proti předpisům č. 120 bod 1 instr. XIX., ježto nebyl oprávněn, nastoupiti další cestu, když k tomu nedostal svolení výpravčího úředníka, nečiní ho však zodpovědným za to a to proto, že mohl se prý důvodně domnívati, že návěstí, označující volný odjezd ze stanice, patří nákladnímu vlaku č. 388 a, jelikož jel ve služební hodnosti jako vlakvedoucí na trati poprvé, že neměl vlakvedcovské zkoušky a tudíž potřebných vědomostí a zkušeností pro tuto službu, a dále, že dle posudku soudních znalců zkušenost učí, že úředníci výpravčí u nákladních vlaků ať z pohodlnosti, ať pro nedostatek času tímto způsobem svolení k odjezdu dávají. Těmto vývodům nelze přisvědčiti. Neboť ani neznalost předpisů čl. 120 bod 1 instr. XIX. ani mylný výklad jejich by obžalovaného V-a neomlouvaly, jelikož byl povinen, opatřiti si vědomost o všem, co věděti bylo zapotřebí k řádnému a bezpečnému konání služby vlakvedoucího, nebo službu vlakvedoucího vůbec nepřijímatí. Převzal-li tuto službu bez příslušných znalostí, dlužno mu nedbalost přičítati. Na tom nemůže ničeho měniti případné zavinění úředníka, jenž ho prý ustanovil vlakvedoucím, ač neměl příslušných zkoušek a se proti ustanovení ohražoval. Jest také lhostejno, zda doznal, že dotyčný předpis znal. Nehledě k tomu, mohl též dle přirozených následků a dle svých znalostí jako brzdař seznati, že jednáním svým může zvětšiti nebo způsobiti nebezpečí v Šu 335 tr. zák. naznačené. Jak soudem zjištěno, věděl, že vlak je velmi zpozděný a že vjel do Kladrub na jinou kolej, že nastala tedy dopravní situace abnormální. Jako brzdař musel věděti, že návěstí, označující volný výjezd, může patřiti pro jiný vlak. Všechny tyto okolnosti požadovaly na něm tím větší obezřelost a opatrnost. Bylo tedy jeho povinností, by se nespolehal na pouhou domněnku, nýbrž, aby se šel do staniční kanceláře zeptati, zda může odjeti, jak to dle svého doznání při hlavním přelíčení činil v Českém Brodě, když nepřicházel výpravčí úředník jejich vlak dlouho vypraviti. Opomenul-li to v Kladrubech, jednal objektivně nedbale a jest zodpovědným za všechny následky z toho povstávající, to tím spíše, když dle svého doznání se ohražoval proti tomu, že byl ustanoven vlakvedoucím, ačkoliv příslu-

ných zkoušek neměl, tedy si asi byl vědom nebezpečí, jež z jeho neúplné znalosti předpisů může nastati, a když sám netvrdí, že byl nucen službu tu převzít. Nalézací soud měl za prokázáno, že obžalovaný V. dal znamení k odjezdu vlaku č. 388 sám od sebe bez poukazu R-a proto, že jednak dle jízdního řádu vlak č. 388 měl se v Kladrubech zdržeti pouze jednu minutu, neměl tam prováděti posunování ani jinou manipulaci, že ve stanici nebylo kromě jeho vlaku žádného jiného vlaku, že nebyl vyrozuměn nějak a nikým o tom, že v Kladrubech bude jejich vlak předjížděti některý jiný vlak, a domníval se následkem toho, že, když i před tím v jiných stanicích se mu přihodilo, že z nich vyjeli bez poukazu výpravčího úředníka a nemělo jeho jednání škodlivých následků, může i z Kladrub vyjeti bez svolení, obzvláště, když ve změně červeného světla na výjezdním terči ve světlo bílé spatřoval pokyn k výjezdu vlaku č. 388. Soud zjišťuje dále, že obžalovaný R., zaslechnuv, že vlak ten dává se do pohybu, dával osvětlenou svítlnou signál »stůj«, který opakovan byl hlídačem F-em a posledními dvěma brzdáři vlaku č. 388, avšak bezvýsledně, že pak R. nařídil telefonicky výhybkáři ve věži I., aby zastavil vlak č. 388, obdržev však odpověď nesrozumitelnou, vyběhl z kanceláře ven, aby zastavil vlak čís. 314, přijíždějící plnou parou do stanice, svítlnou návěstí »stůj«, že strojvůdce tohoto vlaku počal skutečně brzditi, protože však vlak projížděl stanicí rychlostí 50 km za hodinu, nemohl již brzděním zabrániti srážce, která stála se tak, že vjela lokomotiva osobního vlaku, jedoucí po rovné koleji č. 1, do vlaku nákladního, vyjíždějícího ze stanice z koleje č. 3. Tím zjištěna jest i příčinná souvislost nastalého účinku s opomenutím, pokud se týče jednáním obžalovaných R-a a V-a, která obě byla — byť ne jedinými, tož vedle ostatních okolností působivými příčinami srážky vlaku. Neboť, kdyby R. si počínal, jak to na něm předpisy žádaly, nedal by V. ze stanice před předjetím osobního vlaku znamení k odjezdu, k srážce by nedošlo. Totéž platí i o jednání V-a. Soud nalézací konečně také zjišťuje, že následkem srážky bylo zraněno 16—17 osob, z nichž 2 osoby, dopravované osobním vlakem, utrpěly těžké poškození na těle, jsou zjištěny tedy i tyto náležitosti přečinu §§ 335, 337 tr. zák. Odůvodněné zmáteční stížnosti bylo proto vyhověti, rozsudek zrušiti, avšak věc v objetu zrušení vrátiti soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, neboť jest ve věci samé nemožno Nejvyššímu jako zrušovacímu soudu ihned rozhodnouti, ježto nalézací soud, neshledav, že by v činu obžalovaných po objektivní stránce byla uskutečněna skutková povaha přečinu dle §u 335 a 337 tr. zák., neučinil ve směru subjektivním dostatečných zjištění. Bude nyní na nalézacím soudu, by se ještě zabýval subjektivní stránkou případu. Ježto o zavinění, v §§ 335 a 337 tr. zák. předpokládaném mluvíti lze jen tehdy, když si byl pachatel nebezpečí, spojeného s jeho jednáním, pokud se týče opomenutím vědom, nýbrž i tehdy, když si tohoto nebezpečí neuvědomil jen následkem nedostatku povinné pozornosti, a ježto opatření pachatele, kterým chtěl při nezachování daných předpisů předejiti nebezpečí, nezbavuje ho ručení, dlužno zabývati se otázkou, zda zejména obžalovaný R. se zřetelem k mimořádné situaci, jež nenadále nastala a R-a k okamžitému rozhodnutí bez dalšího klidného uvažování přímo nutkala, v okamžiku tom jednal ve stavu

normálního vzírání a volného přemýšlení, po případě zda přes nastalé rozčilení a rozrušení si při svém rozhodnutí uvědomil a ujasnil dosah, význam a následky svého jednání a neúplnosti svého opatření, či zda při tom povinnou mu pozornost a rozvahu, jakou u železničního úředníka obyčejně očekávati jest, zanedbal, a zda mu tudíž lze nedostatek pozornosti přičítati. Podobně též zjistiti jest, zda i obžalovaný V. za daných okolností a přihlížejíc k daným předpisům si byl vědom důsledků svého jednání se zřetelem na objektivně zjištěnou nedbalost.

Čís. 1372.

V neoprávněném přisvojení si zboží v krámě dlužno spatřovati zločin krádeže, třebaš při něm spolupůsobil majitelův zřízenec. Dokonanou stává se krádež teprve vynesemím zboží z krámu.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1923, Kr I 1187/22)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Antonína W-a do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 11. září 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným spoluvinou na zločinu krádeže dle §§ 5, 171, 173 a na přestupku podvodu dle §§ 5, 197, 461 tr. zák.

Důvody:

Částí vývodů, jichž vyřízení bylo vyhraženo veřejnému roku, dovolaává se zmateční stížnost číselně zmatečnických důvodů čís. 10 a 11 Šu 281 tr. ř., správně jen zmatku prv uvedeného, jelikož netvrdí, že napadeným rozsudkem porušen byl zákon v některém směru, v čís. 11 Šu 281 tr. ř. vytčeném, dovozujíc pouze, že při posuzování případu dle Šu 185, správně asi 183 tr. zák. byl vzhledem na převyšující okolnosti polehčující a za použití Šu 6 zákona z 22. prosince 1921 čís. 471 sb. z. a n. na místě jiný druh trestu a jiná jeho výměra. Budiž předem podotknuto, že se stěžovateli nestala žádná ujma a že tudíž nemá příčiny sobě stěžovati, ani kdyby byl správným náhled stížnosti, že ve zjištěném jednání Kurta O-a, na kterém se stal stěžovatel spoluvinným dle Šu 5 tr. zák., nejde o krádež, nýbrž o zpronevěru. Propadát' stěžovatel za tohoto předpokladu první trestní sazbě Šu 184 tr. zák. ve znění zákona ze dne 9. dubna 1910 čís. 73 ř. zák., která stanoví týž druh a tutěž dobu trestu, jako § 178 tr. zák., k němuž přihlíží napadený rozsudek, a trest byl beztoho již prvou stolicí vyměřen dle Šu 6 zákona čís. 471/21. Než náhled stížností hájený jest i nesprávným. Otázku, zda je v obchodním domě, kde jsou různé druhy zboží uloženy v různých odděleních, zboží v tom kterém oddělení uložené svěřeno zřízenci tamtéž zaměstnanému tím, že jest zmocněn k prodávání určité části zboží, možno ponechati stranou. I přes takové zmocnění a případné svěřeni je zboží v držení majitele obchodního domu. Vykonává svou držbu netoliko v každém oddělení tím kterým zřízencem, nýbrž i všeobecně vzá-